

C 41678

(Pages : 6)

Name.....

Reg. No.....

P.G./INTEGRATED PG ENTRANCE EXAMINATION, APRIL 2023

SANSKRIT LANGUAGE AND LITERATURE

Time : Two Hours

Maximum : 100 Marks

I. Answer *all* questions : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः

Choose the correct answer from the *four* given in the brackets :

कोष्ठात् चतुर्षु समुचितमुत्तरमादाय लिखत :

1 नीलं च एतत् उत्पलं च - नीलोत्पलम् । अत्र समासः कः ।

(A) बहुवीहिः

(B) द्वन्द्वः

(C) कर्मधारयः

(D) अव्ययीभावः

2 कश्चित्कान्ताविरहगुरुणा स्वाधिकारात् प्रमत्तः । अत्र वृत्तं किम् ।

(A) रथोद्धता

(B) मन्दाक्रान्ता

(C) मालिनी

(D) स्रग्धरा

3 अजामिलो नाम महीसुरः पुरा । अत्र किं नाम वृत्तम् ।

(A) वंशस्थम्

(B) वसन्ततिलकम्

(C) शिखरिणी

(D) वियोगिनी

4 वृत्तशास्त्रे सर्वलघुगणः कः ।

(A) मगणम्

(B) सगणम्

(C) भगणम्

(D) नगणम्

5 व्यापारो व्यक्तिरेव सा इत्यत्र व्यक्तिरित्यस्य कः अर्थः ।

(A) लक्षणा

(B) अभिधा

(C) व्यञ्जना

(D) गौणा

Turn over

- 6 व्याकरणे का नाम संहिता ।
- (A) गुरु (B) परः लङ्गिकर्षः
(C) लघु (D) दीर्घः
- 7 पौ अकः । सन्धत्त ।
- (A) पोवकः (B) पैवकः
(C) पीवकः (D) पावकः
- 8 सत् चित् । सन्धत्त ।
- (A) सच्चित् (B) सत्तित्
(C) सत्थित् (D) सत्छित्
- 9 एतेषु कस्य स्वरस्य ह्रस्वभेदो नास्ति ।
- (A) अ (B) इ
(C) उ (D) ए
- 10 माहेश्वरसूत्रेषु अन्तिमं सूत्रं किम् ।
- (A) लण् (B) झभञ्
(C) हल् (D) ऋलृक्
- 11 पूर्यत-अचोन्त्यादि...।
- (A) भम् (B) टि
(C) उपधा (D) घि
- 12 पतन् अज्जलिः । सन्धत्त ।
- (A) पतनज्जलिः (B) पतज्जलिः
(C) पतनाज्जलिः (D) पतनजलिः

13 पूर्यत-अष्टादश पुराणेषु ————— वचनद्वयम् ।

(A) व्यासस्य	(B) पराशरस्य
(C) कृष्णस्य	(D) अर्जुनस्य

14 पूर्यत-विद्या ददाति ————— ।

(A) धनम्	(B) सुखम्
(C) ज्ञानम्	(D) विनयम्

15 रमा ईशः । सन्धत ।

(A) रमाशः	(B) रमैशः
(C) रमीशः	(D) रमेशः

16 मम एव । सन्धत ।

(A) ममेव	(B) ममोव
(C) ममैव	(D) ममाव

17 उपमानोपमेययोः बिम्बप्रतिबिम्बभावे कः अलङ्कारः ।

(A) दीपकम्
(B) दृष्टान्तः
(C) रूपकम्
(D) यमकम्

18 कस्मिन्नलङ्कारे संभावनस्य प्राधान्यं वर्तते ।

(A) अतिशयोक्तौ
(B) रूपके
(C) उत्प्रेक्षायाम्
(D) उपमायाम्

Turn over

19 उपमानोपमेययोः विशेषे सति कः अलङ्कारः ।

(A) दृष्टान्तः

(B) व्यतिरेकः

(C) निदर्शना

(D) आक्षेपः

20 पूर्यत । _____ यत्र सादृश्यलक्ष्मीरुल्लसति द्वयोः ।

(A) उत्प्रेक्षा

(B) रूपकम्

(C) उपमा

(D) दीपकम्

21 तार्किकमते कति प्रमाणानि सन्ति ।

(A) त्रीणि

(B) चत्वारि

(C) पञ्च

(D) अष्टौ

22 सांख्यदर्शनस्य प्रथमप्रवक्ता कः ।

(A) कपिलः

(B) गौतमः

(C) जैमिनिः

(D) पतञ्जलिः

23 साहित्यदर्पणस्य कर्ता कः ।

(A) मम्मटः

(B) दण्डी

(C) विश्वनाथः

(D) जगन्नाथः

24 सौन्दर्यलहरी नाम स्तोत्रकाव्यं केन लिखितम् ।

(A) कृष्णलीलाशुकेन

(B) कालिदासेन

(C) कुलशेखरेण

(D) शङ्करेण

25 स्वप्नवासवदत्तनाटके नायकः कः ।

(A) वसन्तकः

(B) यौगन्धरायणः

(C) उदयनः

(D) रुमण्वान्

(25 × 2 = 50 marks)

II. Write short notes on any five :

पञ्च अधिकृत्य लघुटिप्पणीः लिखत :

26 कालिदासः

27 वाल्मीकिः

28 कौटिल्यः

29 मृच्छकटिकम्

30 नारायणभट्टः

31 काव्यप्रकाशः

32 पञ्चतन्त्रम्

33 काव्यप्रयोजनानि

(5 × 6 = 30 marks)

Turn over

III. Translate any *two* into regional language or English :

प्रादेशिकभाषायां आङ्गलेयभाषायां वा द्वौ अनुवदत :

34 उद्यमेनैव सिद्ध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः ।

न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः ॥

35 गुणानां वा विशालानां सत्काराणां च नित्यशः ।

कर्तारः सुलभाः लोके विज्ञातारस्तु दुर्लभाः ॥

36 यावत्स्थास्यन्ति गिरयः सरितश्च महीतले ।

तावद्द्रामायणकथा लोकेऽस्मिन् प्रचरिष्यति ॥

37 उत्साहिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मी

देवं हि दैवमिति कापुरुषाः वदन्ति ।

दैवं निहत्य कुरु पौरुषमात्मशक्ता

यत्ने कृते यदि न सिद्ध्यति कोऽत्र दोषः ॥

(2 × 10 = 20 marks)